

Доповідь ректора КПІ ім. Ігоря Сікорського академіка НАН України М.З. Згуровського на сесії науково-педагогічних працівників 30 серпня 2016 року

Вельмишановні викладачі, науковці, гості нашого зібрання! Дозвольте привітати вас із сто вісімнадцятою річницею від дня заснування Київського політехнічного інституту та з двадцятип'ятиріччям незалежності України. Головним нашим доробком у розбудову молодої держави є підготовлені за 25 років 90 тисяч висококваліфікованих фахівців, вихованих у дусі патріотизму, любові і поваги до своєї країни.

Протягом цього часу КПІ намагався утримувати лідерські позиції в сегменті вищої технічної освіти, швидко й адекватно відповідати на нові виклики. Ми розуміли, що розвиток ринкової економіки вимагає перетворення вищої освіти на гнучку систему, що саморозвивається, та ефективно використовували унікальний досвід і вікову традицію підготовки інженерів у КПІ.

У цьому році відбулася ще одна знаменна подія: Київському політехнічному інституту було присвоєно ім'я нашого видатного вихованця 1907–1911 років – Ігоря Івановича Сікорського. Вважаю, що на нашому академічному зібранні ми маємо приділити йому увагу.

Народився Ігор Сікорський 25 травня 1889 року в родині київських інтелігентів. Батько, Іван Олексійович, був відомим психіатром, доктором медицини, багаторічним завідувачем кафедри Київського університету Святого Володимира. Видатний художник Віктор Васнецов увічнив риси Івана

Сікорського у розписах Володимирського собору, обравши його моделлю для образу Святого Іоанна Предтечі.

Мати, Марія Стефанівна, була високоосвіченою людиною, але своє життя присвятила родині, в якій, окрім Ігоря, було ще четверо дітей. Дитячі роки майбутнього авіаконструктора були осяяні світлом культури, мистецтва і глибоких знань про навколишній світ, які дала йому родина і які визначили всю його подальшу долю.

Найбільше вражали уяву маленького Ігоря розповіді мами про генія XV століття Леонардо да Вінчі та про його фантастичні проекти "залізного птаха", що мав підніматися в повітря під дією потужного гвинта без будь-якого розгону, або про величезного летючого човна, з вікон якого далеко внизу було видно море і міфічний острів Авалон із зеленими пальмами.

Тоді ніхто ще не знав, що маленькому мрійнику через декілька десятиліть поталанить утілити все це в життя.

Після закінчення Першої київської гімназії і морського кадетського корпусу в Санкт-Петербурзі, в 1906 році Ігор Сікорський від'їжджає на навчання до Парижа, де починає опановувати науку в технічній школі Дювіньйо де Ланно. Однак рівень навчання його не задовольняє, і за шість місяців він повертається додому, де вступає до Київського політехнічного інституту імператора Олександра II.

КПІ, заснований у 1898 році за зразком паризької Еколь Політехнік, був вищою технічною школою нового типу, де студенти отримували глибоку природничу фундаментальну підготовку з математики, механіки, фізики, хімії, інших дисциплін, на яких будувалося викладання загальноінженерних курсів. Навчання поєднувалося з професійно-практичною роботою на виробництві та в лабораторіях. Усіляко заохочувалася науково-дослідна та практична робота викладачів і студентів у профільних наукових гуртках.

Від самого початку інститут мав чотири відділення: механічне, хімічне, інженерно-будівельне та сільськогосподарське. Але вже у 1899 році викладачі виступили за створення п'ятого – повітроплавного відділення.

Очолив ці починання один з найбільших у ті часи київських ентузіастів авіації професор Микола Артем'єв, талановитий учень Миколи Жуковського. З його ініціативи в 1905–1906 роках при механічному відділенні КПІ було організовано Повітроплавну секцію з відділами аеропланів, гелікоптерів, орнітоптерів і двигунів. Природно, що активним учасником гелікоптерного відділу став Ігор Сікорський.

Уже влітку 1908 року студент Сікорський почав працювати над розробкою та спорудженням свого першого гвинтокрила. У 1909–1910 роках він створює два перших у світі гелікоптери. Але на той час ідея Сікорського підняти в повітря залізного птаха без розбігу була передчасною через відсутність двигуна

достатньої потужності. Молодий конструктор зрозумів це і паралельно із гвинтокрилами почав розробляти свої перші аероплани. Саме в механічних і ливарних майстернях та авіагаражі КПІ (нині – приміщення Державного політехнічного музею) були збудовані його машини С-3, С-4, С-5 і рекордні С-6 та С-6А, які стали кращими на той час в Російській імперії.

У квітні 1911 року літак студента КПІ С-6А на Московській виставці повітроплавання отримав Велику золоту медаль. Імператорське технічне товариство нагородило І. Сікорського цією медаллю "за корисну працю в повітроплаванні та за самостійну розробку аероплана своєї системи, яка дала чудові результати".

Саме після цього студента Ігоря Сікорського запросив на роботу видатний організатор промисловості тих років, голова правління Петербурзького акціонерного товариства "Русько-Балтійський вагонний завод" Михайло Шидловський. Молодий авіатор став головним конструктором авіаційного відділення цього усавленого підприємства.

З ним пов'язані найвищі досягнення І. Сікорського у світовому авіабудуванні часів Першої світової війни. У короткий термін Сікорським споруджуються багатомоторні аероплани "Гранд" і "Руський витязь", що стали попередниками грандіозного чотиримоторного "Іллі Муромця", якому судилося стати найкращим у світі літаком того часу.

У червні 1914 року відбулися рекордні перельоти на відстань 2000 км за маршрутом Санкт-Петербург – Київ і Київ – Санкт-Петербург на літаку "Ілля Муромець", пілотованому особисто Ігорем Сікорським. Цими перельотами Сікорський довів світу, що в майбутньому авіація буде використовуватися не для розваг, як стверджували її першовідкривачі, американці брати Райт, а вона змінить світ, перевозячи на далекі відстані великі вантажі і великі групи людей.

Наступна яскрава сторінка в біографії Ігоря Сікорського відкрилася вже в Америці, куди він змушений був емігрувати в 1919 році під загрозою післяреволюційних репресій.

Подолавши неймовірні труднощі адаптації до умов нової країни, Сікорський створює небачені на той час літаки-велетні S-29, S-29А, S-38, S-40 і літак його дитячої мрії – трансатлантичний S-42. До речі, саме на борту цього велетня, пролітаючи над Каліфорнією, Ігор Сікорський наяву побачив картини з розповідей мами про величезний летючий човен, під бортом якого відкривалося море і міфічний острів Авалон із зеленими пальмами.

Але ідея створення гвинтокрила не полишала Сікорського усі ці роки. Наприкінці 30-х – на початку 40-х років технічний прогрес уже міг забезпечити успіх нового типу літальних апаратів. З'явилися надміцні матеріали для створення гвинта гелікоптера, вже вироблялися порівняно легкі і потужні

двигуни, досягнення математики і механіки дозволя ли зробити усі необхідні розрахунки.

Тому починаючи з 1939 року Сікорський з головою занурюється в нову роботу. З його компанії Sikorsky Aeroengineering Corporation у штаті Коннектикут виходять найкращі у світі гелікоптери VS-300, VS-316, S-55, S-56, S-58. Модель Сікорського S-58 є неперевершеною і донині. Звичайно, ці машини були поставлені на озброєння в США і країнах НАТО, але головна їх місія, за словами самого Сікорського, полягала в рятуванні людей. За даними ООН, гелікоптери Сікорського врятували життя понад 20 мільйонам людей на Землі.

На останньому відрізку свого життя Ігор Сікорський передає справи сину Сергію, який очолює раду директорів корпорації Сікорського, і занурюється у філософську діяльність. Його книга "Послання молитви Господньої", яка пояснює моральні і етичні цінності людства з позицій природничника і інженера, перевидавалася багато разів в 30-ти країнах світу. Вона набуває особливої актуальності і сьогодні, коли науково-технічний прогрес набагато випереджає досягнення людей у сфері моралі, етики і людського духу.

Помер Ігор Сікорський 26 жовтня 1972 року. Америка попрощалася з ним як зі своїм національним героєм. Під час похорону Сікорського інверсійні сліди двох надзвукових літаків на перпендикулярних курсах утворили в небі гігантський білий хрест, прощаючись із великим творцем авіації.

Нам, сучасним політехнікам, важливо знати, як ставився Ігор Сікорський до КПІ. Відповідь на це запитання ми знаходимо в інтерв'ю Ігоря Івановича, яке він дав американським журналістам у 1970 році. На запитання, де ви навчалися? Сікорський відповів: "у Київському політехнічному інституті", і далі додав: "Знімаю капелюха перед альма-матер, яка підготувала мене до підкорення неба". Об'єктив американського кореспондента вихопив Сікорського саме у момент із знятим капелюхом. Цей образ і взяв для пам'ятника Ігорю Івановичу на музейній площі КПІ народний скульптор України Микола Олійник. На підніжжі постаменту він і викарбував сказані Сікорським слова вдячності своїй альма-матер.

Чому КПІ має носити саме ім'я Сікорського? Тому, що він, власноручно створюючи свої літаки, був і механіком, і матеріалознавцем, і зварювальником, і зв'язківцем, і радистом, і оптиком, і хіміком, і ще можна назвати багато інших його інженерних кваліфікацій. Тобто, Сікорський був геніальним інженером у широкому розумінні цього слова. І що найбільш важливо, Ігор Сікорський мав щасливу вдачу. Йому поталанило вижити після багатьох надризикованих випробувань небачених раніше літаків власної конструкції. Зі своїми машинами він завжди виходив переможцем у змаганні з природою і часом.

Хочеться вірити, що ця щаслива вдача Ігоря Сікорського буде допомагати і КПІ, бо нам усім вона надзвичайно потрібна.

Повертаючись до поточної діяльності КПІ зазначимо, що робота університету була спрямована на втілення положень Законів України "Про вищу освіту", "Про наукову і науково-технічну діяльність" та низки нормативних актів Уряду і МОН України.

Імплементація цих документів вимагає суттєвих змін діяльності університету. Наприклад, ми маємо оволодіти новими можливостями автономії і академічних свобод вищої школи, підвищуючи при цьому власну відповідальність за свою роботу. Також нам необхідно перейти на новий рівень вимог до кандидатів на отримання вчених звань доцента або професора.

Це вимоги, пов'язані із закордонним стажуванням, високим рівнем знання англійської мови, наявністю публікацій у виданнях, що входять до наукометричних баз.

Одним з головних пріоритетів при здійсненні освітньої та наукової діяльності є втілення в усіх навчально-наукових колективах університету політики академічної доброчесності. Необхідність такого кроку є безсумнівною, адже при проведенні опитування майже половина студентів вказують на поширеність плагіату в навчальному процесі, а більшість викладачів підтверджують, що їм відомо про це. Однією з важливих новацій у системі протидії плагіату та іншим проявам академічної недоброчесності стане впровадження в країні Національного репозитарію академічних текстів.

Але для нас важливо, щоб академічна доброчесність стала елементом свідомості київських політехніків, однією з їх базових цінностей. Тому з минулого року ми започаткували важливу традицію: на добровільних засадах приймати кодекс честі КПІ усіма бажаними членами нашого колективу.

Шановні колеги! Цьогорічна вступна кампанія пройшла на тлі суттєвих змін умов прийому до ВНЗ та за новим Переліком галузей знань і спеціальностей. Готуючись до цього, КПІ провів ґрунтовну роботу з визначення переліку спеціалізацій, враховуючи потреби ринку праці і наявність визнаних науково-педагогічних шкіл.

При цьому КПІ був єдиним технічним ВНЗ в Україні, який задля збереження власного стандарту підготовки інженера залишив фізику та хімію як другі профільюючі предмети при вступі на технічні спеціальності. Ще однією особливістю цьогорічної кампанії стало використання ЗНО при вступі до магістратури за спеціальністю "Право".

З огляду на демографічну ситуацію та кон'юнктуру ринку вищої освіти, сьогодні вже йдеться не про вибір університетами студентів, а про вибір студентами вишів. Тому наші освітні програми повинні бути модерними та конкурентоспроможними.

У кінцевому підсумку КПІ виконав державне замовлення, прийнявши 3208 першокурсників на денну форму навчання, 1779 на магістерський рівень (з них

280 з інших навчальних закладів), 1086 на рівень спеціаліста, 320 на заочну форму, 750 на контрактну.

Другий рік поспіль ми проводимо вхідний ректорський контроль контингенту студентів, які вступили до нас, шляхом електронного тестування. Минулого року виявилось, що якість вхідних знань з математики за критеріями КПІ склала 57%, з фізики – 50%. Враховуючи те, що суттєвих змін у системі загальної середньої освіти протягом останнього часу не відбувалося, цьогоріч прогнозовані результати навряд чи будуть кращими. Саме тому хотів би висловити подяку викладачам, яким доводиться виконувати додаткову роботу для коригування знань студентів-першокурсників, що недостатньо підготовлені до навчання в КПІ.

Починаючи з вересня цього року ми повинні переходити на нові засади підготовки магістрів і докторів філософії відповідно до міжнародних вимог. Навчання в магістратурі і аспірантурі вимагає занурення в науково-інноваційне середовище та виконання індивідуальних наукових досліджень, які мають завершуватися підготовкою і захистом дисертації.

Освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії включають комплекс системоутворюючих дисциплін загальним обсягом 30-60 кредитів ЄКТС.

Окреме питання – рівень володіння іноземною мовою студентів і викладачів університету. Сьогодні в КПІ навчається лише 318, або близько 1,5%, іноземних студентів. Причина полягає в тому, що вони у своїй більшості зацікавлені в навчанні англійською мовою, а ми до цього не готові. Тому з 1 вересня 2017 року ми ставимо собі завдання перейти на стовідсоткове навчання іноземців англійською мовою. Високий рівень володіння нею ближчим часом вимагатиметься і від українських студентів, які вступатимуть до магістратури КПІ, – відповідно до критерію B1, та від магістрів, які вступатимуть до аспірантури, – за критерієм B2.

З цією метою КПІ долучився до проекту "Англійська мова для університетів" Британської Ради в Україні. У проекті братимуть участь викладачі англійської мови професійного спрямування та викладачі кафедр, які читатимуть фахові дисципліни як для іноземних, так і для українських студентів.

За останній рік розширилася навчально-лабораторна база університету і сьогодні досягла 1820 навчальних приміщень на 53 тис. місць. У кількісному відношенні цей фонд повністю задовольняє потреби навчального процесу, але критичним для нас залишається моральний стан навчально-наукового обладнання. В минулому році ми змогли залучити до його оновлення лише 3,5 млн грн, з яких 2 млн у вигляді спонсорських та благодійних внесків, 1.5 млн – позабюджетні кошти.

Це мізерна частка від реальних потреб університету, тому подальша співпраця з українським та іноземним високотехнологічним бізнесом стає чи не єдиним шляхом вирішення цієї критично важливої проблеми. Хорошим прикладом є

ММІ, який спільно з американськими та українськими компаніями "Боїнг", "Прогрестех Україна", Haas Automation, Festo Corporation, концерном "Нікмас", об'єднанням "Гідросила Груп", товариством "Сігма" за останні роки створив низку навчально-наукових лабораторій з новітнім обладнанням.

Шановні колеги! Сучасні вимоги до випускників КПІ вимагають перебудови науково-педагогічної діяльності викладацького корпусу. Очевидною є необхідність реального залучення викладачів, особливо випускових кафедр, до дослідницької та інноваційної роботи. У цьому сенсі ми покладаємо надії на плідну співпрацю досвідчених учених і педагогів та молодих викладачів.

У минулому році професорсько-викладацький склад КПІ поповнився 63-ма нашими випускниками, переважно після закінчення ними аспірантури. В університеті планомірно проводиться підвищення кваліфікації науково-педагогічних та наукових працівників на базі Інституту післядипломної освіти або в зовнішніх установах. Стабілізації кадрового складу сприяло також ініційоване університетом рішення держави щодо звільнення від мобілізації науково-педагогічних працівників ВНЗ, а також збереження у 2016 році чинного порядку виплати пенсій працюючим науковим пенсіонерам.

Протягом минулого навчального року науково-педагогічні колективи кафедр провели значну роботу щодо приведення навчальних планів у відповідність до нових вимог. Було ліцензовано підготовку докторів філософії більш ніж за 45 спеціальностями, включаючи навіть кафедри, які не є випусковими для магістрів або бакалаврів. Проте дозвіл на отримання таких ліцензій є лише початком складної праці, і нам належить оволодівати новими підходами до підготовки фахівців на другому та третьому рівнях вищої освіти.

У цьому контексті викликає занепокоєння кадровий резерв третини кафедр університету, які в 2017 році не планують захистів докторських і кандидатських дисертацій. Ця ситуація вже ближчими роками може вплинути на долю таких колективів, оскільки, не маючи відповідних наукових шкіл, вони не зможуть здійснювати підготовку за трьома рівнями: бакалавр, магістр, доктор філософії, і, як наслідок, будуть змушені влитися в інші, більш потужні науково-педагогічні школи.

Зовнішню перевірку відповідності освітніх програм ліцензійним і акредитаційним умовам буде здійснювати Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, яке почне працювати з вересня цього року. Тому для нас дуже важливим є внутрішнє ліцензування спеціальностей у контексті кадрового і навчально-методичного забезпечення.

Залишаючись одним з головних центрів формування технічної еліти країни, КПІ приділяв постійну увагу тісній взаємодії з ринком праці. Попит на наших випускників у минулому році склав 123%, і практично всі вони були працевлаштованими, але, на жаль, тільки 70% з них за безпосереднім фахом. Найбільше випускників технічних спеціальностей працюють у ІТ-сфері,

хімічному виробництві, машинобудуванні, енергетиці, радіоелектроніці, приладобудуванні.

За результатами опитування високотехнологічних підприємств України, проведеного фондом "Демократичні ініціативи", з'ясувалося, що для них найгострішою проблемою залишається дефіцит висококваліфікованих інженерних і управлінських кадрів попри те, що на ринку праці людей з відповідними дипломами є дуже багато. Але відірваність знань від практики, низькі управлінські навички, недостатній рівень володіння діловою англійською мовою роблять цих людей непотрібними для сучасної промисловості.

Тому набуває ще більшої актуальності система комплексного моніторингу залишкових знань студентів, яка вже понад 10 років втілюється Інститутом моніторингу якості освіти. Починаючи з цього семестру результати моніторингу будуть враховуватися в рубіжному контролі. У поточному, 21-му турі моніторингу, спостерігалось підвищення рівня якості залишкових знань з фундаментальних дисциплін для більшості спеціальностей, що дуже актуально для КПІ.

Важливою формою співпраці з роботодавцями є традиційний "Ярмарок вакансій". Цієї весни на ярмарку було представлено понад 45 підприємств і організацій, які зацікавлені у працевлаштуванні випускників КПІ. Серед відомих роботодавців – компанії Київстар, Мелексіс, Procter and Gamble, Eram Systems, авіаційні підприємства України та багато інших.

*Шановні колеги! **Навчально-виховна робота**, як завжди, була спрямована на підвищення якості навчання студентів та створення умов для їх духовного, культурного, патріотичного і фізичного виховання. Зазначимо, що в складні для нашої країни часи студенти КПІ виявили високий патріотизм, відповідальність, принципову громадянську позицію.*

Показники успішності студентів тривалий час залишаються стабільними. 69% успішно склали літню сесію у визначені терміни. Частка відмінників складає 7,1%; тих, хто вчиться на "відмінно" та "добре" – 30%, а таких, які отримують змішані оцінки – 57%, частка тих, хто вчиться тільки на "задовільно" – 6,5 %. Кількість відрахованих за результатами літньої сесії складала 4,8%. Загальний рівень успішності серед іноземних громадян загалом відповідає рівню успішності українських студентів.

Стабільну якість підготовки фахівців підтверджує і позитивна динаміка призових місць на світових і всеукраїнських студентських олімпіадах. Протягом 2015/2016 н.р. 232 студенти взяли участь в олімпіадах різних рівнів, з них 69 стали переможцями і призерами. Студентка 3-го курсу ІПСА Катерина Матвіїв виборола бронзу на світовій олімпіаді з математики в м. Благоевград (Болгарія) серед класичних університетів. Набула міжнародного визнання і наша Відкрита студентська олімпіада з програмування ім. С.О.

Лебедева та В.М. Глушкова "KPI-OPEN", яку в цьому році було проведено вже в 11-й раз. У ній взяли участь 99 команд з 10 країн світу.

Традиційними вже стали фестивалі інноваційних проектів "Sikorsky Challenge", конкурси "Intel-Техно Україна", змагання технічних університетів Європи – BEST, конкурси "Королева КПІ", "Містер КПІ", "Ліга КВК КПІ", фестивалі авторської пісні та колективів художньої самодіяльності. На постійній основі діють понад 20 навчально-наукових гуртків: "Школа КВК", "Кіноклуб", "Шахи", "Клуб інтелектуальних ігор" та ін.

Активним є спортивне життя університету. Збірні команди з баскетболу, волейболу, триатлону, спортивного орієнтування, регбі ставали призерами та переможцями всеукраїнських та міських змагань. Традиційною для студентів уже стала університетська спартакіада з 18 видів спорту, зокрема футболу, волейболу, настільного тенісу, баскетболу, важкої атлетики та інших.

Великої популярності в університеті набирають шахи. Цього року студенту ІПСА Павлу Воронцову було присвоєно звання міжнародного гросмейстера, а студенту ФІОТ Михайлу Білоусу, який став учасником чемпіонату світу з шахів в Індії, – звання міжнародного майстра.

Продовжується розвиток студентського руху під назвою "низові ініціативи", який має високий самоорганізаційний потенціал. У його доробку – унікальний мистецький простір "Вежа КПІ", де проходить велика кількість заходів освітнього і мистецького характеру. Стають усе більш популярними проекти "Студентська формула КПІ", "Колізей", "Белка", "Лампа" та інші.

Проблема безпеки на території університету протягом останнього року загострилася. Відповідно до опитування, проведеного серед студентів, 16,3 % з них вважають цю проблему найгострішою і такою, яка потребує нагального вирішення. У 2015/2016 н.р. кількість крадіжок особистого майна студентів і викладачів, а також майна університету в корпусах та гуртожитках зросла на 15%. З метою запобігання цьому на території КПІ встановлено понад 50 камер відеоспостереження. Наразі опрацьовується проект встановлення в навчальних корпусах турнікетів, що дозволить обмежити вхід до них сторонніх осіб.

З огляду на зростання соціальної напруги у суспільстві, важливу роль в університеті виконує студентська соціальна служба, яка спільно з соціальними працівниками студмістечка веде активну роботу серед студентів, проводить низку соціально-профілактичних, соціально-психологічних, благодійних та виховних заходів.

У минулому році КПІ продовжував розширювати свою присутність в медіа-просторі, зокрема створено офіційний акаунт КПІ в мережі Instagram. Набув популярності проект "КПІ TV", суттєво збільшилося спілкування студентів у соціальних мережах, які стали тим майданчиком, де обговорюються актуальні проблеми життя університету.

Шановні колеги! У минулому навчальному році ми продовжували вдосконалювати наукову діяльність КПІ за трьома взаємопов'язаними напрямками: виконання наукових досліджень, наповнення навчального процесу новими науковими результатами, розвиток інноваційної діяльності.

Складна економічна ситуація в країні змушує нас шукати нові моделі фінансування наукових досліджень, не покладаючись тільки на бюджет держави. У минулому році за кошти загального фонду державного бюджету виконувалось 133 науково-дослідні роботи обсягом 20,3 млн грн, 112 госпдоговірних науково-дослідних робіт обсягом 28,8 млн грн, 460 договорів на надання науково-технічних послуг. Науковий парк "Київська політехніка" виконав роботи обсягом 8 млн грн. Таким чином, торік обсяг наукових досліджень КПІ склав 56,8 млн грн.

З використанням результатів наукових досліджень видано 52 монографії, 58 підручників і навчальних посібників, до їх виконання залучилося 3573 студенти. Захищено 12 докторських, 72 кандидатські дисертації.

Виходячи з ситуації, яка склалася в державі, найбільш важливими для КПІ стали дослідження, що впливають на реальне підвищення обороноздатності країни. За ініціативою КПІ, Державного концерну "Укроборонпром" і Державного космічного агентства України у жовтні 2015 р. створено інноваційно-виробниче об'єднання "Київська політехніка", до якого увійшли власне сам КПІ, Науковий парк "Київська політехніка" та 7 київських високотехнологічних підприємств. Це "Меридіан" ім. С.П. Корольова, НДІ Гідроприладів, заводи "Маяк", "Київприлад", ім. Г.І. Петровського, "Арсенал", ПАТ "Елміз".

Крім оборонної тематики, науковці КПІ ведуть активні дослідження для цивільного сектора. Безпрецедентним для України є проведення в стінах університету Фестивалю інноваційних проектів "Sikorsky Challenge". У минулому році загальний обсяг інвестицій в 23 стартапи фестивалю склав 573 млн гривень. Серед переможців було і 6 проектів КПІ.

Відповідно до нового законодавства, важливим завданням наукового сектора КПІ є залучення до наукового керівництва дослідженнями магістрантів і аспірантів провідних учених і керівників наукових тем.

Важливою мотиваційною складовою для здобувачів освітньо-наукового рівня доктора філософії є можливість отримання одноразової виплати в сумі залишку стипендії на відповідний календарний рік або оплачуваної академічної відпустки на строк, що залишився до завершення терміну навчання в аспірантурі.

Продовжувалася робота з переведення наукових журналів КПІ на видавничу платформу Open Journal Systems, на якій станом на початок року було зареєстровано 27 наукових видань університету, 21 з них увійшло до проекту "Наукова періодика України".

Завдячуючи НТБ та редакціям журналів університету, в наукометричній базі Index Copernicus представлено 14 наукових видань КПІ. У 2015 р. до бази даних Web of Science було включено два журнали нашого університету – "Новітня освіта" і "Вісник НТУУ "КПІ". Серія "Радіотехніка, радіоапаратобудування". Проте у базі Scopus індексується тільки одне університетське видання – англомовний переклад журналу "Известия вузов. Радиоэлектроника".

Продовжувала плідно працювати Науково-технічна бібліотека, яка у минулому році поповнила свої фонди новими надходженнями в кількості 17 000 примірників, а з 1 вересня вона відкриє доступ до наукометричних баз Scopus та Web of Science усім науково-педагогічним працівникам КПІ.

Наш музейний комплекс уже став складовою багатьох екскурсійних туристичних маршрутів Києва. Минулого року він прийняв понад 25 тисяч відвідувачів, серед яких більшість становила шкільна та студентська молодь. Його відвідали 37 іноземних делегацій. Експозиції музею поповнилися 552 новими експонатами. Продовжувалися наукові читання з циклу "Видатні конструктори України".

Досягнення наших науковців відзначалися на державному рівні. Професору Євгену Тимофійовичу Володарському було присвоєно почесне звання "Заслужений працівник освіти України". Державні премії України в галузі науки і техніки присуджені старшому науковому співробітнику Миколі Миколайовичу Кайденку і провідному інженеру Юрію Васильовичу Івлєву (ІТС). Доцент ФЕА Сергій Олександрович Бур'ян отримав Премію Президента України для молодих учених.

Премію Верховної Ради України було присуджено молодим ученим Вероніці Сергіївні Жуковій і асистенту Катерині Олександрівні Щурській (ФБТ). Відзнакою НАН України "За наукові досягнення" нагороджено проф. Анатолія Івановича Петренка. Лауреатом Премії Кабінету Міністрів України за розроблення і впровадження інноваційних технологій у 2016 році став професор Віталій Йосипович Котовський. Премією НАН України відзначено асистента кафедри телекомунікаційних систем ІТС Сергія Олександровича Осипчука.

Гранти Президента України молодим докторам наук для здійснення наукових досліджень на 2016 рік призначено Павлу Олеговичу Касьянову та Вікторії Миколаївні Мельник.

Шановні колеги! Міжнародна діяльність є невід'ємною складовою роботи університету. В минулому році КПІ прийняв послів і делегацій високого урядового рівня більш ніж з 30 країн світу, з якими досягнуто домовленостей про масштабні міжнародні проекти. Активізувалася робота з Францією, Китаєм, Канадою, США, Індією, Японією, Кореєю, Ізраїлем, Польщею, Німеччиною, Норвегією, Данією та іншими країнами.

Особливих масштабів ця робота набуває з Китаєм. Академія наук провінції Шаньдун, у складі якої діють одинадцять науково-дослідних інститутів і центрів, започаткувала з КПІ системну довготермінову співпрацю. Зокрема, в галузі гідроакустичних досліджень ОКБ "Шторм" уже виконує контракти з цією академією обсягом \$250 000, а з Харбінським інженерним університетом – обсягом \$50 000. Нині ОКБ "Шторм" готує до підписання ще 4 контракти. ФАКС виконує контракт з Далянським морським університетом обсягом \$125 000 у галузі робототехніки. Теплоенергетичним факультетом ведуться роботи зі створення нових наносупутників з Шеньянським аерокосмічним університетом обсягом 362 тис. грн. У сфері хімії та теоретичної фізики КПІ виконує фундаментальні дослідження з Університетом м. Хуейджоу загальним обсягом \$ 100 000. Сьогодні також готуються нові контракти і договори з низкою інших університетів і наукових центрів Китаю.

Розширюючи взаємодію з високотехнологічним ринком праці, університет продовжив створення спільних центрів з провідними компаніями із США, КНР, Польщі, Норвегії, Словаччини. Загалом на сьогодні в КПІ діє понад 30 таких центрів. Одним з останніх прикладів цієї співпраці стало надання нашому університету компанією NVIDIA Corporation з США статусу Освітнього та Дослідницького центру NVIDIA з обчислень на графічних прискорювачах.

Академічна мобільність студентів здійснювалася за програмами подвійного диплома та обміну з Німеччиною, Францією, Норвегією, Польщею, Болгарією, Чехією, Словацькою Республікою. Протягом минулого року 193 студенти скористалися можливістю навчання за кордоном. Весною розширилася співпраця за програмою Erasmus+ з університетами Німеччини, Іспанії, Люксембургу, Литви та ін.

Знаковим для КПІ стало проведення у квітні цього року Міжнародного форуму "Уроки Чорнобиля – для ядерної безпеки світу". У ньому взяли участь відомі політики, дипломати, видатні науковці, експерти з ядерної енергетики, екології, радіобіології та радіаційної медицини з 34 країн світу.

Слабкою позицією для КПІ залишається участь у міжнародних програмах і проектах. Сьогодні ми є співвиконавцями лише 4-х проектів 7РП, 3-х проектів "Горизонт 2020", 2-х проектів НАТО, тоді як дуже подібний до КПІ університет "Варшавська політехніка" бере участь майже в 100 європейських програмах і проектах, наполовину наповнюючи свій бюджет за рахунок цього виду діяльності.

Шановні колеги! Попри складне соціально-економічне становище у країні, ми повинні втілювати перспективні інфраструктурні проекти університету. На сьогодні КПІ виконує інвестиційні проекти з будівництва студентського гуртожитку по вул. Виборзькій на 500 місць; навчальних площ Інституту телекомунікаційних систем по вул. Індустріальній.

Протягом минулого року було виконано низку завдань з розвитку інформатизації управлінської діяльності, зокрема виконано модернізацію електронного кампусу університету.

Долаючи кризові явища, які супроводжували нас останній час, **адміністративно-господарськими і соціальними службами** університету проводилася напружена робота, спрямована на стабілізацію соціального стану в колективі, утримання матеріально-технічної бази, створення належних умов для навчання та роботи студентів і співробітників університету.

Два останні роки стали дійсно драматичними для нас у соціальному сенсі. У зв'язку з обвалом курсу гривні та різким підвищенням тарифів на комунальні послуги люди за цей час збідніли в декілька разів. Нове законодавство про пенсійне забезпечення руйнівним чином вплинуло на збереження науково-педагогічних шкіл університету, що призвело до звільнення з роботи в 2015 році понад 100 досвідчених викладачів і понад 20 науковців КПІ. Зупинення органами соціального страхування країни фінансування університетського санаторію-профілакторію унеможливило для багатьох студентів підтримання свого здоров'я. Інші дестабілізуючі фактори також вносили розбалансування в добре налагоджену роботу університету.

Велику увагу університет приділяв підвищенню надійності систем енергозабезпечення та збереження паливно-енергетичних ресурсів за умов постійного їх подорожчання. У зв'язку з цим за останні роки витрати КПІ на енергоносії зросли практично в 4 рази. Тому лише за минулий рік, порівняно з попереднім, КПІ змушений був скоротити обсяги споживання теплової енергії на 19%, електричної на 9%, холодної води на 13%, природного газу на 45%. Але навіть таке скорочення споживання було нівельовано підвищенням тарифів.

Для подолання цих викликів фінансово-економічними і соціальними службами разом з профспілковими і громадськими організаціями КПІ велася напружена робота. Було вжито системних заходів з ефективного використання коштів та забезпечення фінансової стабільності. Шляхом оптимізації кошторисів підрозділів і університету в цілому нам вдалося протягом навчального року регулярно та в повному обсязі виплачувати заробітну плату і премії, матеріальну допомогу та інші соціальні виплати. Використання внутрішніх ресурсів дозволило забезпечити відпочинок і профілактику здоров'я студентів і співробітників університету, вирішити низку інших соціальних проблем. Особливу роль у цьому відіграла згуртованість та взаємодопомога членів нашого колективу.

Значна увага в минулому році приділялася утриманню в належному стані матеріальної бази університету та благоустрою його території.

Великою часткою університетського кампусу є студмістечко КПІ, в якому компактно розташовано 20 студентських гуртожитків, студентська поліклініка, санаторій-профілакторій, центр консолідації студентів, заклади харчування,

спортивні об'єкти. Силами адміністрації студмістечка і господарських служб КПІ в цьому великому господарстві створені усі необхідні умови для проживання, навчання і дозвілля понад 14 тис. студентів.

Свій перший суттєвий внесок у розвиток інфраструктури університету зробив Інститут Держспецзв'язку. За його кошти переобладнано плац біля 27-го і 24-го корпусів і закінчується будівництво легкоатлетичного стадіону у спортивній зоні КПІ.

Університетом своєчасно були підготовлені бази відпочинку "Маяк", "Політехнік", "Сосновий", "Глобус", які цього літа були повністю заповненими. В них оздоровилося понад 2,5 тисячі студентів і співробітників КПІ. Крім того, багато співробітників і студентів протягом року скористалися можливістю відпочивати на базах "Політехнік" та "Сосновий" у режимі "вихідного дня".

Шановні друзі! Вступаючи в новий навчальний рік, маємо визначити головні орієнтири в нашій роботі.

Перш за все нам необхідно продовжити імплементацію Законів України "Про вищу освіту" та "Про наукову і науково-технічну діяльність". Для КПІ як дослідницького університету головний наголос має робитися на забезпеченні високої якості підготовки кадрів на основі трикутника "освіта-наука-інновації". Спираючись на нього, маємо перейти до нової системи підготовки магістрів і докторів філософії. Нам варто суттєво підвищити частку наукових досліджень у навчальному процесі, поширивши практику поєднаної підготовки "магістр – доктор філософії", і постійно збільшувати цю частку.

Маємо зосередити зусилля на створенні актуальних курсів і дисциплін, заснованих на наукових дослідженнях, освоєнні нових методик змішаної форми навчання спільно з освітніми он-лайн платформами.

Нам важливо продовжити формувати в університеті атмосферу академічної доброчесності, яка унеможливить виникнення явищ плагіату, фальсифікацій, різного роду конфліктів тощо.

Маємо покращити кількісні і якісні показники підготовки наукових кадрів, активізувати інноваційну складову на базі Наукового парку "Київська політехніка", привести у відповідність до міжнародних вимог наукові видання КПІ, підвищити рівень цитування вчених університету та рейтинги КПІ у світових наукометричних базах Scopus, Web of Science, Webometrix.

Має посилюватися орієнтація на європейську практику гарантій якості вищої технічної освіти, в основі якої лежить оцінювання навчальних програм через європейські інженерні професійні асоціації, передусім через асоціацію FIANI.

Важливим є розширення участі наших науковців у проектах Рамкової програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій "Горизонт 2020", інших програмах ЄС і НАТО.

Необхідно вдосконалювати **навчально-виховну роботу** серед студентів, підвищуючи рівень наукового, інтелектуального, культурного та патріотичного виховання студентської молоді, всебічно підтримуючи низові ініціативи студентів, розширюючи їх участь в європейських і національних стипендіальних програмах для отримання грантів усіх рівнів.

Маємо продовжити зміцнення матеріальної та навчально-лабораторної бази університету. Ми повинні закінчити будівництво студентського гуртожитку по вул. Виборзькій, легкоатлетичного стадіону, інших важливих об'єктів університетської інфраструктури.

Істотне подорожчання паливно-енергетичних ресурсів змушує нас постійно акцентувати увагу на питанні енергозбереження та енергоефективності, зменшенні кількості спожитих паливно-енергетичних ресурсів.

За умов економічної і соціальної нестабільності суспільства, соціальний захист членів нашого колективу набуває особливого значення. Він повинен мати більш чітке, адресне призначення стосовно соціально незахищених членів колективу, інвалідів, хворих, ветеранів, багатодітних сімей, батьків-одиноків. Маємо високо цінувати і зберігати атмосферу взаємної поваги, співпраці та взаємодопомоги серед членів нашого колективу, захищати гідність і академічні свободи київських політехніків, свободу їх волевиявлення.

Шановні колеги! Завдання, які стоять перед нами, достатньо напружені. Спільними зусиллями ми їх виконаємо. Бажаю успіхів на цьому шляху, міцного здоров'я і творчих здобутків у новому навчальному році.

Дякую за увагу!